

TRONDHEIM KOMMUNE

Personaltjenesten

Veileder'n

nyhetsbrev for veiledere
i Trondheim kommune

Desember 2014

Her kommer årets siste utgave av nyhetsbrevet VEILEDER'N. I denne utgaven kan du blant annet lese om hva vi tenker rundt krav til verdiskapning, tips om et verktøy som kan brukes når man dokumenterer i OLKWEB, innblikk i hvordan Katttem helse- og velferdssenter organiserer opplæringen av lærlingene sine og informasjon om fag- og inspirasjonsdag for veiledere. Vi håper dere synes det er nyttig lesing. Husk at dere kan sende inn ønsker og tips til innhold.

"Opplæringskontorets hjørne":

I høst har vi hatt fullt opp med blant annet yrkes-NM som gikk av stabelen i Trondheim spektrum 28.10-30.10. Vi er stolte over innsatsen til Ina Andersen og Andrea Lian Olsen i Barne- og ungdomsarbeiderfaget og gratulerer Mari Røvik med sølvmedalje i Helsearbeiderfaget! I det siste har vi blitt kontaktet av Oslo, Drammen, Bergen og Kristiansand kommuner, som har ønsket å høre mer om hvordan vi jobber med veilederoppfølging og lærlinger i Trondheim kommune. Dette ser vi på som en tillitserklæring, samtidig som det har vært veldig lærerikt for oss også. Vi gjør mye bra, men kan alltid utvikle oss og bli bedre. Vi har også avviklet tre veilederkurs der vi stolt kan ønske velkommen 80 ferske veiledere på laget! Om dere vet noen som skal bli veileder, men mangler veilederkurs, vil påmelding komme i kurskatalogen medio januar. Veilederkurset går over fire dager, og blir på følgende datoer: 16.03, 18.03, 20.03 og 26.03.

Fag- og inspirasjonsdag 2015

Da begynner det å nærme seg årets store happening for veiledere i Trondheim kommune! Velkommen til en dag for faglig påfyll og inspirasjon til veilederrollen. Onsdag 4. februar 2015 arrangeres årets fag- og inspirasjonsdag for veiledere. Dette er vår måte å gi noe tilbake til dere veiledere på. Etter å ha gjennomført veilederkurset er det en årlig dag med påfyll, så denne dagen vil du ikke gå glipp av! I fjor hadde vi over 140 deltagere og etterspørselen har vært stor. Derfor prøver vi denne gang å øke kapasiteten og har plass til inntil 250 veiledere! Vi skal være i Trondheim Spektrum og vil spandere lunsj som alltid denne dagen☺ Rådmannen vil ønske dere velkommen, og tema for dagen vil være "å se lærlingen". Klaus Sonstad er blant annet kjent som programleder i TV2 med programmet "Hvem bryr seg". Klaus skal holde foredrag for dere der temaet er "Se og bli sett!".

Programmet for dagen vil bli lagt ut i sin helhet i midten av januar i OLKWEB. Påmelding gjøres i Åpne aktiviteter i OLKWEB fra 5. januar. Dersom pågangen blir stor, vil vi prioritere de veiledere som har lærling per tiden, men vi håper at alle som ønsker det, får plass. Her er det "første veileder til mølla". Avklar med jobben og meld deg på – vi gleder oss til å se DEG der!

OLKWEB-tips

Det nærmer seg tid for halvårsvurdering, og noen er kanskje allerede ferdige? Vi vet at halvårsvurdering er en omfattende oppgave, for både veileder og lærling. Derfor er det viktig at dere setter av nok tid til det. Det er alltid veileder som starter vurderingen med å opprette en ny vurdering i OLKWEB.

Deretter skal lærling og veileder vurdere ALLE kompetansemål hver for seg – her må dere huske å benytte kjennetegn på måloppnåelse dersom det finnes i ditt fag. Når dere er ferdige å vurdere hver for seg, skal dere ha en halvårssamtale som veileder skal skrive referat fra. Dette referatet skal skrives inn i OLKWEB i vurderingen, under halvårssamtale:

Halvårssamtalen skal handle om vurderingene dere har gjort omkring kompetansemålene, i tillegg til dialog om annen utvikling.

I ressurscenteret på OLKWEB finner dere oppskrift på hvordan dette skal gjøres rent teknisk og i beskrivelsen "*Hvorfor halvårsvurdering*" finner dere tips til hva en halvårssamtale kan og bør inneholde. Husk at veileder alltid må trykke på: **Signer rapport** når vurderingen er gjennomført. DA FØRST er dere ferdige!

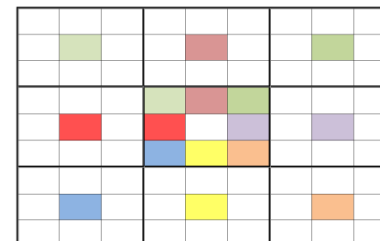
Det er lovpålagt at halvårsvurdering blir gjennomført, så planlegg å gjøre det i god tid før lærlingen slutter eller ferieavviklingen trår i kraft. Heller litt for tidlig, enn ikke å rekke det. Læringer som skal bytte læreplan, må gjennomføre vurderingen FØR de slutter ved en enhet.

Dokumentering i OLKWEB

Vi får ofte spørsmål om hvorfor lærlingen må skrive i OLKWEB, hvor mye er "bra nok", hvor mange ganger under hvert kompetansemål osv. Grunnen til at lærlingene må skrive i OLKWEB, er at de må dokumentere hva de kan under hvert kompetansemål. De skal altså vise at de vet hva de skal gjøre, hvordan de skal gjøre det, og ikke minst hvorfor de gjør det på denne måten. Hvordan de velger å vise dette, er i stor grad opp til lærlingen. Vi har tipset om at man kan bruke de 5 H-ene, bilder, skrive et refleksjonsnotat osv. I løpet av høsten har vi også lagt ut et nytt verktøy i ressurscenteret i OLKWEB som kan brukes når man skal dokumentere i OLKWEB.

I ressurscenteret i OLKWEB under **8. Nyttige lenker og diverse dokumenter**

kan man trykke på **Se vedlegg/Filer**. Der kan du finne et skjema som heter LOTUS-skjema. Dette skjemaet kan være veldig nyttig om man trenger å få sortert kunnskapen sin rundt et kompetansemål, aktivitet, fagbegrep eller kvartalsoppgaven. Skjemaet er som et avansert tankekart, og kan lastes opp i OLKWEB under kompetansemål som dokumentering, eller brukes som et utgangspunkt for å lage en ryddig tekst. Fremgangsmåten står beskrevet under skjemaet når du åpner dokumentet. Ta kontakt med kontaktpersonen til lærlingen om dere har spørsmål.

Hvordan organisere fagopplæring på enhet?

Det er forskjellige måter å organisere fagopplæringen på ved de ulike enhetene. Det viktigste er at man har tenkt over hvordan man ønsker å gjøre det, og at alle ansatte ved enheten vet at det er hele enheten, og ikke bare den enkelte veileder, som har lærling/lærekandidat. Med et slikt utgangspunkt er det lettere for hver enkelt lærling/lærekandidat å føle seg velkommen, få god opplæring og bidra til verdiskapning. Det er ikke et fasitsvar for hvilken organiseringsmodell som er den beste. Vi ønsker å dele gode ideer med dere, slik at dere kan bli inspirert til å utvikle opplæringskulturen på egen enhet. Det er lov til å stjele gode ideer, det viktigste er at dere på enheten er enige, og at dere er bevisste rundt hvordan dere ønsker å organisere fagopplæring hos dere.

Her er et eksempel på hvordan en enhet i Trondheim kommune har organisert fagopplæring på sin enhet. Håper dette kan bidra til inspirasjon! ☺

Kattem helse- og velferdssenter:

På Kattem HVS møter vi ei ivrig dame som synes det er veldig gøy å være veileder for lærlinger. Anita Langdahl Johansen har en 40 % stilling som teoretisk veileder for alle lærlingene på enheten. Enheten har pr. dags dato 8 lærlinger, 2 HEFFI-elever, 3 helserekrutter (Menn i helse) i tillegg til at de har elever fra videregående skole som er der i faget Prosjekt til fordypning. Stillingen hennes dekker oppfølging av lærlingene med tanke på teoriundervisning, veiledningssamtaler, lage kvartalsoppgaver,

kommentere i OLKWEB og organisering av aktiviteter som lærlingene kan delta på. Stillingen har også ansvar for det praktiske rundt lærlinger, helserekrutter (Menn i helse) og elever i praksis.

I tillegg til en teoretisk veileder har lærlingene en egen praksisveileder på avdelingen. Disse veilederne har i oppgave å lære opp lærlingen i alle praktiske arbeidsoppgaver. Alle lærlingene jobber dagvakt på onsdager. Dette gjør at onsdagene kan brukes til å ha teori- og fagdager, veiledningssamtaler, refleksjonsgrupper, dokumentere i OLKWEB osv. Det er den teoretiske veilederen som har ansvar for lærlingene på onsdager, og er den som gir dem tilbakemelding i OLKWEB og gjennomfører veiledningssamtaler.

Kattem HVS opplever at fordelene med å organisere lærlingene slik, er at de får et godt læremiljø der lærlingene kan jobbe sammen.

Praksisveilederne slipper alt papirarbeidet, og kan fokusere på å lære bort selve faget ute i avdelingen. De har valgt en slik modell for at veilederne skal få tid til å gjøre opplæringa i praksis godt, og for å få fulgt opp lærlingene tett gjennom samtaler, tilbakemeldinger i OLKWEB og påfyll av teori med refleksjon. Kattem HVS synes at det er en stor ressurs å kunne ta inn så mange lærlinger, samtidig som man sikrer god opplæring av dem. Veilederne ønsker å fortsette som veiledere, og synes det er fint å kunne samarbeide om lærlingen.

Det som oppleves som mest utfordrende med å organisere opplæringen på denne måten, er å få til samtaler der tidspunktet passer både teoretisk veileder, praksisveileder og lærling samtidig.

Her er et fint knippe av lærlinger og HEFFI-elever ved Kattem HVS. Teoretisk veileder Anita Langdahl Johansen sitter i midten. ☺

Ansvar for egen opplæring

Tips fra fagopplæringsboka 2014/2015:

Hva kan man gjøre dersom lærlingen ikke tar ansvar for egen læring?

En passiv lærling er en av de største utfordringene en veileder kan ha, og i tillegg til å prøve å aktivisere lærlingen kan du stille deg selv følgende spørsmål:

- Har bedriften vært god til å formidle til lærlingen hva som er forventet av ham eller henne?
- Har jeg tatt ansvaret for både lærlingens og mine egne oppgaver og ikke gitt lærlingen anledning til å delta i planleggingen av dagen?
- Er lærlingen uinteressert, eller rett og slett utrygg?
- Hvordan har jeg reagert de gangene lærlingen faktisk har vist interesse?
- Har jeg stimulert lærlingens faglige nysgjerrighet?
- Får lærlingen være med på å påvirke egen opplæring?
- Har lærlingen fått klare tilbakemeldinger gjennom samtaler og formell vurdering?

Husk at det er viktig å kommunisere med lærlingen. Han eller hun kan ha en helt annen oppfatning av virkeligheten enn deg.

Krav om verdiskapning

Det kommer stadig inn spørsmål fra både dere som er veiledere og lærlinger om hvor mye lærlingen kan jobbe selvstendig på enhet. Vi har prøvd å lage et godt svar på dette, og håper at svaret oppleves mer oppklarende enn forvirrende.

Lærlinger er ansatt på enheten. Dette betyr at lærlingene har både rettigheter og plikter på lik linje med alle de andre ansatte på enheten. Det som skiller lærlingen fra andre ansatte, er at de samtidig som å være en ansatt, også er under opplæring. Dette betyr at de er der for å lære, slik at de etter endt læretid kan gå opp til fagprøve og få muligheten til å få fagbrev.

For at læretiden skal gjennomføres på en god måte har partene i arbeidslivet – arbeidsgiver og arbeidstakerorganisasjonen laget retningslinjer for fagopplæring (finnes på intranett under lærling i Trondheim kommune). Der står det blant annet at lærlingene har krav på å ha en veileder som de har veiledningstime med minst 1 time hver 14.dag og at de skal ha minst 2 timer hver 14.dag til å dokumentere i opplæringsboka si (OLKWEB).

Målet er at lærlingene skal bli en god fagarbeider, noe de blir gjennom at de får observere og prøve ulike arbeidsoppgaver sammen med veileder, samt få mengdetrening i disse. Mengdetreningen gjør at de mestrer oppgavene godt, og kan gjøre disse på lik linje med andre fagarbeidere på enheten. Jo lenger ut i læreløpet de kommer, jo flere arbeidsoppgaver har de fått opplæring i og mestrer. Det er da forventet av både enheten og opplæringskontoret (arbeidsgiver) at de utfører disse, og at de spør hvis det er noe de lurte på.

Om lærlingene opplever at det er noen oppgaver han eller hun ikke mestrer, eller ønsker veiledning i, må de gi beskjed til veileder og/eller andre på enheten, så de kan hjelpe til med dette. Slik sikrer lærlingene at de får opplæring i alle kompetansemålene. Halvårsplanen skal være en hjelp til lærlingene for å plukke ut hvilke kompetansemål de skal ha ekstra fokus på innenfor et gitt tidsrom. I tillegg til dette har de krav på å kunne reflektere rundt opplæringa si, og til å gjøre seg daglige notater.

Lærlingene skal kunne jobbe selvstendig under læretida si. Det er ikke noe regel på hvor mange vakter osv. de skal jobbe selvstendig, siden lærlinger er forskjellige og lærer i ulikt tempo. De arbeidsoppgavene de kan og har fått opplæring i, er det altså forventet at de utfører selvstendig. Veilederne kjenner ofte lærlingene best, og kan derfor bistå enhetsleder i vurderingen om i hvilken grad lærlingen er selvstendig i de ulike arbeidsoppgavene. Enhetsleder har lov til å sette en lærling inn ved sykdom enkelte ganger, om lærlingen er egnet til dette, og det passer seg slik der og da (se i retningslinjene under punkt 7).

Lønn til lærlingene – A-ordningen

1. januar 2015 innføres A-ordningen i Norge, noe som vil gjelde for alle ansatte i Trondheim kommune. A-ordningen er en digital, samordnet innrapportering av inntekts- og arbeidsforhold og skattetreksopplysninger fra opplysningspliktige til NAV, SSB og Skatteetaten. Det som meldes inn er blant annet fravær, endringer i arbeidsforhold, permisjoner osv.

Når vi blir en del av A-ordningen vil det bli innskjerpede rutiner for blant annet permisjoner og endringer i arbeidsforhold. Det blir her viktig at permisjonssøknader og annet fravær blir registrert på riktig måned. Vi vil oppfordre dere til å oppmuntre lærlingen til å være ute i god tid med å søke om permisjoner. Merkantile på enhet kan også være en støtteperson. En annen viktig konsekvens av ordningen er at for mye trukket skatt ikke lenger kan korrigeres av arbeidsgiver. Det blir da enda viktigere å informere lærlingene om å søke om skattekort på nett, ellers blir de trukket 50 % skatt som ikke blir tilbakebetalt før på neste års skatteoppgjør. For mye utbetalt lønn må fra 01.01.15 betales tilbake brutto, ikke netto, altså mer enn man har fått utbetalt.

Kartlegging av læreplasser

I disse dager nærmer det seg tid for kartlegging av hvilke enheter som vil ha lærlinger i 2015. Det vil bli sendt ut en Questback til alle enhetene i barne- og ungdomsarbeiderfaget og helsearbeiderfaget med en del spørsmål. Opplæringskontoret ønsker så tidlig som mulig å få vite hvor mange lærlinger hver enhet ønsker seg, navn på veiledere som har veilederkurs og navn på veiledere som trenger veilederkurs. Det er viktig

at alle svarer på denne Questbacken. I 2015 trenger vi ca. 200 læreplasser i helsearbeiderfaget, 140 i barne- og ungdomsarbeiderfaget og 10-20 i øvrige fag. Vi håper at så mange enheter som mulig i Trondheim kommune bidrar til å oppfylle vår del av samfunnskontrakten. Samfunnskontraktens forplikter myndighetene og partene i arbeidslivet til å forankre fagopplæringen i alle relevante bransjer og sektorer, og få lærekontrakter til alle elever som ønsker det.

Tilbud om AOF-fagskole

AOF legger ut et tilbud om fagskole "Barn med særskilte behov" med oppstart 23.02.15. Dette er et delstudie med undervisning en kveld pr. uke over 2 år og ca. en lørdag pr. mnd.

Kurssted: AOFs kursrom, Vestre Rosen

Pris: Studieavgift – kr 73.500,- (det er mulig å søke forbundene om studiestipend) og det er også godkjent slik at en kan søke om lån/stipend i Statens Lånekasse.

Opptakskravet er fagbrev i barne- og ungdomsarbeiderfaget, men kan i enkelte tilfeller godkjennes for de som er realkompetansevurdert. Det vil bli lagt ut på Intranett og studieplan kan søkes opp på "Fagskoleutdanning, Studieforbundet AOF Norge – studieplan "Barn med særskilte behov". Dette er et spennende studie og interessant for dere som allerede arbeider med barn med særskilte behov. Det gir 60 fagskolepoeng og kunnskapsminister Røe Isaksen sier at 2015 skal bli "fagskoleåret" og at fagskolepoeng etter hvert kan bli omregnet til studiepoeng. Mer informasjon finner du på lenken under:

www.midtnorge.aof.no

Fagdager for lærlinger våren 2015

I vår blir det gjennomført fagdager i de ulike fagene. Her kommer et lite innblikk. Vi henviser til 1. og 2.års lærlinger:

Aktivitørfaget

1.års og 2.års: Fagprøven og bedriftsbesøk.

Barne- og ungdomsarbeiderfaget

1.års: Barn med særskilte behov

2.års: Fagprøve og avslutning

Helsearbeiderfaget

1.års: Legemiddelhåndtering og Helhetligpasientforløp

2.års: Fagprøve og avslutning

Idrettsanleggsfaget

1.års og 2.års: deltar på fagdag gjennom eget fagnettverk.

IKT- servicefaget

1.års og 2.års: Dokumentasjon, forberedelse til fagprøven og Y- veien.

Dagen er i regi av STFK.

Institusjonskokkfaget

1.års og 2.års: Deltar på fagdag gjennom eget fagnettverk.

Kjemiprosessfaget

1.års og 2.års: Deltar på fagdag gjennom eget fagnettverk.

Kontor- og administrasjonsfaget

1.års og 2.års: Deltar på fagdag gjennom eget fagnettverk.

Renholdsoperatørfaget

1.års og 2.års: Deltar på fagdag gjennom eget fagnettverk.

Skomakerfaget

1.års og 2.års: Deltar på fagdag gjennom eget fagnettverk.

Veg- og anleggsfaget

1.års og 2.års: Deltar på fagdag gjennom eget fagnettverk.

*Vi på Opplæringskontoret vil med dette ønske dere en riktig god jul, og et godt nytt år! Takk for innsatsen i 2014.
Vi glæder oss til fortsettelsen i 2015! ☺*